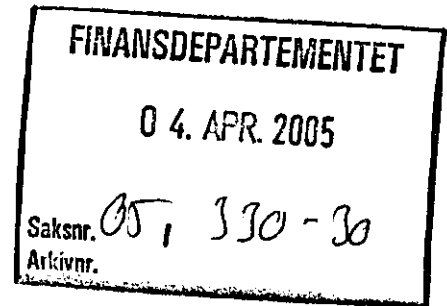

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.

0030 OSLO

Deres ref.:
05/330 SL TV/rla

Vår ref.:
fs 0512/kh

Dato:
31. mars 2005

HØRING – NOU 2005:2 UTTAKSUTVALGET – SKATTLGGING AV PERSONLIG NÆRINGSDRIVENDE VED UTDELING

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 19. januar d.å. vedrørende høring om uttaksutvalgets utredning om uttaksbeskatning av personlig næringsdrivende.

Saken er behandlet i NARFs fagutvalg.

1. Innledende bemerkninger

I brev til Finanskomiteen av 18. mai 2004 tok vi sammen med flere andre organisasjoner opp behovet for å gjennomføre grundige konsekvensanalyser og nærmere vurderinger av hvilke beskatningsalternativer som finnes. Vi var derfor meget tilfreds med at Finansdepartementet nedsatte et utvalg som skulle utrede muligheten for å skattlegge personlig næringsdrivende ved uttak av overskudd fra foretaket.

Etter vår vurdering har utvalget gjennomført en utredning i samsvar med forventningene innenfor beskatning av deltakerlignede selskaper. Derimot er dessverre utredningen av beskatningsmetode for enkeltpersonsforetakene etter vårt skjønn mangelfull. Dette knytter seg i første rekke til at utvalget ikke har utarbeidet et forslag til uttaksmodell for denne gruppen. Et slikt alternativt forslag hadde hatt den fordel at det i større grad hadde vært mulig å foreta en kvalitativ vurdering av beskatningsalternativer.

Nedenfor vil vi kommentere de forslag utvalget fremmer. Vi tillater oss også å vise hvordan en uttaksmetode for enkeltpersonsforetakene kan tenkes gjennomført. Det skal bemerkes at vi ikke har tatt mål av oss å utrede alle konsekvenser ved en uttaksmodell. Derimot ønsker vi - i mangel av et forslag til uttaksmodell fra

uttaksutvalget - å påpeke at et slikt alternativ er mulig, uten at metoden nødvendigvis behøver å bli svært komplisert.

Vår konklusjon er at reformarbeidet fortsatt ikke er i mål. Arbeidet med de deltakerlignede selskapene bør resultere i lovvedtak før sommerferien, slik at de nye reglene kan tre i kraft parallelt med aksjonærmodellen. For enkeltpersonsforetakene bør mulighetene for en uttaksmodell utredes videre, og inntil dette skjer bør delingsmodellen bestå.

2. Deltakermodellen

Etter vårt skjønn fremstår deltakermodellen – slik utvalget har beskrevet den – som relativt enkel å praktisere. Modellen bygger på mange av de samme prinsipper som aksjonærmodellen, noe som er positivt.

Uttaksutvalget foreslår at det avgjørende for å falle inn under deltakermodellen bør gå på hvorvidt aktiviteten er virksomhet eller passiv kapitalavkastning. Vi støtter dette forslaget, men vil bemerke at dette utvilsomt vil avstedkomme et ikke ubetydelig antall vanskelige grensdragninger. Vi slutter oss derfor til utvalgets bemerkning om at det vil være fordelaktig om momentene for slike vurderinger får klarere hjemmel i skatteloven.

Vi har ingen bemerkninger til forslaget om å likestille uttaksdefinisjonen for deltakerlignede selskap med skattelovens definisjon av utbytte fra aksjeselskaper. Når det gjelder hva som skal anses som den skattepliktige begivenhet, er vi enige i at denne – med det forbehold som tas opp i neste avsnitt – bør knyttes til den faktiske overføring. Slike transaksjoner vil fanges opp gjennom bokføringen. Det å knytte skatteplikten til beslutninger om overføring vil derimot være svært vanskelig å følge opp i praksis.

Vår hovedinnvending mot uttaksutvalgets forslag til deltakermodell er det forhold at modellen – etter hva vi kan se – legger opp til beskatning av lånefinansierte uttak. Et enkelt eksempel belyser dette:

Et ANS etableres i år 1 uten innskudd, men det tas opp lån på kr 500. Året ender med kr 0 i resultat. I løpet av oppstartsåret tar deltakerne ut kr 200. Disse kr 200 ekstrabeskattes med $((\text{utdeling kr 200} - \text{skatt kr 56} - \text{skjerming kr 0}) * 28 \% =) \text{kr } 40,32$

I år 2 finner deltakerne ut at satsningen var feilslått, og beslutter å avvikle foretaket. Årsresultatet ender også dette året på kr 0. Lånet tilbakebetales med kr 300 fra selskapets midler, mens de resterende kr 200 som følge av det personlige ansvaret må dekkes av deltakerne privat.

I resultat ender virksomheten med at eierne sitter igjen med et effektivt tap lik skattekostnaden på kr 40,32.

Med forbehold om at vi kan ha oversett eller misforstått en eventuell omtale av forholdet, kan vi ikke se at uttaksutvalget har behandlet denne problemstillingen. I motsetning til i aksjeselskap, hvor lovlige utdelinger som danner grunnlag for ekstrabeskatning baserer seg på opparbeidet kapital, legger utvalget opp til å beskatte ethvert uttak fra deltakerlignede selskaper uten hensyn til finansieringskilde.

Riktig nok skal også utdelinger i strid med aksjeloven ekstrabeskattes, men det er likevel etter vårt skjønn vesentlig forskjell på lovlige uttak fra deltakerlignede selskaper og ulovlige uttak fra aksjeselskaper.

Det forhold at staten gjennom ekstrabeskatning kan bli eneste part som har inntekter fra et selskaps levetid er betenkelig i seg selv. Modellforslaget kan dessuten i en viss grad hevdes å være i strid med mandatet, hvor det fremgår at utvalget skal utrede muligheten for å beskatte personlig næringsdrivende (eneiere og andelseiere) ved *uttak av overskudd fra foretaket*. Etter vårt skjønn er noe av det sentrale med skattereformen at bedriftene i større grad enn tidligere skal kunne bygge opp kapital for investeringer mv, og at den endelige beskatningen først skjer når kapitalen tas ut fra foretaket.

Virksomheter i etableringsfase må i mange tilfeller finansiere eiernes leveomkostninger ved hjelp av uttak som har sin kilde i ekstern finansiering. Det samme gjelder etablerte virksomheter som har mistet sin egenkapital, men hvor man fortsatt mener det er grunnlag for fortsatt drift. I slike tilfeller vil det være uheldig med ekstrabeskatning, da slik skattlegging medvirker til å ytterligere forverre den økonomiske situasjonen. Ekstrabeskatning vil kunne lede til at lovende virksomheter ikke kommer i gang, eventuelt at ellers levedyktige virksomheter må nedlegges. Vi kan ikke se at en slik virkning av ekstrabeskatningen er i samsvar med ekstrabeskatningens intensjoner, og mener derfor en overskuddsbasert løsning er et heldigere alternativ. Vi viser i den anledning til vårt forslag om uttaksmodell for enkeltpersonforetak, jf nedenfor, som inneholder en alternativ løsning.

I valget mellom en deltakermodell som foreslått av uttaksutvalget og en skjermingsmodell i tråd med den som er foreslått for enkeltpersonforetakene, mener vi deltakermodellen til tross for nevnte svakhet er å foretrekke.

Uttaksutvalget legger opp til at deltakere i selskaper uten bestemt selskapskapital skal kunne velge om uttak skal utgjøre tilbakebetaling av eventuelt tidligere innbetalt kapital. I selskaper med bestemt selskapskapital skal tilbakebetalinger være forankret i selskapsvedtak. Dette anser vi for å være godt tilpasset de respektive foretaksformene.

Hva angår størrelse på arbeidsgodtgjørelse og mulige tilpasninger legger uttaksutvalget til grunn at dette spørsmålet vil bli nærmere avklart i tiden frem til modellene settes i kraft 1. januar 2006. Samtidig advarer utvalget mot en streng praksis på området. Dette er forhold vi ønsker å påpeke som meget vesentlige, idet fastsettelse av arbeidsgodtgjørelse i en del tilfeller vil måtte baseres på vanskelige skjønnsvurderinger. Gode retningslinjer på området er derfor ønskelig.

NARF har i forbindelse med aksjonærmodellen ment at skjermingsrenten bør inneholde et risikotillegg. Vi skal ikke gjenta våre argumenter i dette brev, men vil sekundært gi vår tilslutning til uttaksutvalgets forslag om å innføre et sjablonmessig tillegg til skjermingsrenten. Det er ønskelig at tilsvarende gjennomføres innenfor aksjonærmodellen.

Utvalget peker på at arbeidsbyrden for skattyter, selskap og skattemyndigheter i forbindelse med ekstraskatt på renteinntekter fra lån til selskapet kan bli

uforholdsmessig stor, særlig tatt i betraktning at det kan dreie seg om svært små skattebeløp, jf tilfeller der lånene og renteforskjellene ikke er av særlig størrelse. Vi kan bekrefte at denne ordningen medfører betydelig arbeidsbyrde og dermed kostnader for i særdeleshet selskapene. I mange tilfeller vil formodentlig de administrative kostnadene bli høyere enn skatten inntekten genererer. På denne bakgrunn har utvalgets forslag om et terskelbeløp kombinert med mulighetene for å ta i bruk skatteloven § 13-1 om tilsidesettelse ved interessefellesskap mye for seg. Rent administrativt vil det videre være fordelaktig om renten for ekstraskatt etter deltakermodellen fastsettes på ettårsbasis, i forkant av den aktuelle beregningsperioden. De positive konsekvenser som dette praktisk sett vil innebære – både i forhold til mulighetene for å tilpasse seg rentestørrelsen, tilpasninger i administrative IKT-systemer, opplæring mv – er såpass vesentlige at vi anbefaler en slik løsning.

Når det gjelder i hvilken grad man skal inkludere samtlige lån fra fysiske personer eller begrense omfanget til deltakere og de personene deltakerne skal identifiseres med, bør de praktiske hensyn medføre at ekstrabeskatningen begrenses til den sistnevnte gruppen. Av forenklingshensyn bør det samme gjelde innenfor aksjonærmodellen.

3. Foretaksmodellen

Vi ser klare betenkeligheter med den foreslåtte foretaksmodellen. Nedenfor vil vi komme inn på disse. I tillegg kommenteres forhold vi mener er vesentlige for foretaksmodellen, dersom denne tross sine svakheter skal iverksettes.

Den foreslåtte foretaksmodell innehar to svært vesentlige ulemper. Det ene er at den som modell avviker betydelig fra uttaksmodellene som hhv er vedtatt for aksjeselskapene og som er foreslått for de deltakerlignede selskapene. Dette vil bidra til at skattemessige hensyn påvirker valg av organisasjonsform, noe som ikke er en ønskelig utvikling. Modellforskjellene vil bidra til konkurransemessig forskjellsbehandling knyttet til likviditetsstyring og investeringsmuligheter.

Det andre forholdet gjelder den økte skattebelastningen mange enkeltpersonsforetak vil oppleve. Fjerningen av lønnsfradraget og personinntektstak vil vanskelig kunne imøtekommes fullt og helt med reduserte toppskattesatser, økte toppskattegrenser og redusert formuesskatt.

Et hovedproblem med delingsmodellen er at blant to ellers like virksomheter kan den ene være innenfor delingsmodellen mens den andre er utenfor. Dette skaper ubalanse i konkurranseforholdene. Når en ny skattereform var nødvendig, var dette nettopp begrunnet i behovet for å skape balanse mellom konkurrerende foretak og næringer. De fleste enkeltpersonsforetak falt innenfor delingsmodellen. Når flere av disse nå vil oppleve skatteøkning som følge av de innstramminger som reelt sett er foreslått i beregningen av personinntekt og disse dermed ikke høster fordelene av at foretak som har levd utenfor delingsmodellen får noe høyere beskatning, er dette både urimelig og uheldig for skattemoralen. Ut fra de foreliggende vedtak og forslag er ikke reformen slik sett tilfredsstillende.

Vi slutter oss i utgangspunktet til utvalgets innstilling om at valgfrie beskatningsmetoder ikke er heldig eller ønskelig, jf dansk modell. Dette vil eventuelt gjøre skattesystemet mer komplisert. Likeledes er det ikke ønskelig med en modell med utsatt skatt ved fondsavsetning.

Utvalgets forslag med begrunnelse om å sette skjermingsrenten i foretaksmodellen noe høyere enn risikofri rente støttes. Vi slutter oss også til forslaget om at skjermingsfradraget ikke skal kunne bli negativt slik at det utgjør et tillegg i inntekten, men i stedet settes til kr 0 i slike tilfeller. Vi tør hevde at det vil være svært vanskelig å skape forståelse for at negativt skjermingsfradrag skal inntektsføres.

Dersom foretaksmodellen til tross for sine svakheter innføres, vil vi anmode om at lønnsfradraget og personinntektstak opprettholdes.

Når det gjelder lønnsfradraget vil vi bemerke at en kildemodell som foretaksmodellen innebærer at eieren blir beskattet progressivt av overskuddet, uavhengig om eieren har hatt mulighet for å ta ut midlene eller ikke. Det er derfor prinsipielt riktig å se hen til kilden for inntektene.

Immateriell kapital i form av organisasjonskapital burde prinsipielt sett tilordnes kapitalavkastningsgrunnlaget, jf også Ot. prp. nr 19 (1994-1995). De store verdsettelsesproblemer gjør at hensynet til å motvirke personinntekt på den rene organisasjonskapitalen heller bør ivaretas gjennom en videreføring av lønnsfradraget.

En fjerning av lønnsfradraget vil bidra til en betydelig skatteskjerpelse for næringsdrivende. En slik skjerpelse er ikke godt nok begrunnet.

4. Uttaksmodell for enkeltpersonsforetak

4.1 Modellens oppbygging

Vår vesentligste innvending mot deltakermodellen er som nevnt ovenfor at modellen – slik vi forstår den – legger opp til å uttaksbeskatte uttak som er finansiert med ekstern kapital, dvs lånefinansierte uttak. For enkeltpersonsforetakene vil en tilsvarende uttakseffekt kunne få svært uheldige effekter, hvorav de mest alvorlige formodentlig vil være færre nyetableringer og redusert overlevelsessevne for nystartede virksomheter. En eventuell uttaksmodell for enkeltpersonsforetak bør derfor basere seg på opparbeidet kapital, noe som er i samsvar med hva som gjelder for aksjeselskaper.

I modellen vi skisserer nedenfor tar vi utgangspunkt i tilgjengelig skattemessig egenkapital pr 1/1 og justerer denne for årets resultat og eventuelle egne innskudd gjennom året. Dette danner grunnlag for hva som er til disposisjon.

Dersom uttaksgrunnlaget er negativt innebærer dette at det ikke skal foretas noen uttaksbeskatning på eventuelle uttak for det aktuelle inntektsår.

Sentralt ved en uttaksbeskatning blir nødvendigvis regnskapets privatuttakskonto. I likhet med hva uttaksutvalget legger opp til for ansvarlige selskaper har vi valgt å la periodiseringen for tilbakebetaling av innskudd være en frivillig avgjørelse for den næringsdrivende. Tilsvarende foreslås at enkeltpersonsforetak må ta stilling til sin egen arbeidsgodtgjørelse, som en direkte parallell til særskilt arbeidsgodtgjørelse etter selskapsloven § 2-26 første ledd.

Den del av resterende uttak som ligger innenfor hva som er til disposisjon, jf over, uttaksbeskattes etter fradrag for stipulert skatt og skjermingsfradrag. Det samme gjelder ubeskattede uttak fra tidligere år. Det må føres en særskilt oversikt over slike uttak.

4.2 Skjematisk fremstilling

Skjematisk kan modellen fremstilles som følger:

Post	Referanse				
1	Skattemessig EK pr 1/1	0420/300	100000		
2	+/- Årsresultat	0421/301	600000	Alm. inntekt	28 %
3	+ Innskudd kontanter i året	2055/303	0		
4	+ Innskudd eiendeler i året	2056/304	0		
5	= Til disposisjon/uttaksgrunnlag	Min. kr 0	700000		
6	- Privatuttak				
6a	Privatuttakskonto	2079/450	530000		
6b	- Tilbakebetaling innskudd	Frivillig str			
6c	- Arbeidsgodtgjørelse	Frivillig str	350000	Personinntekt	10,7 %
6d	= Uttak i året	Min. kr 0	180000	180000	26,2 %
7	- Saldo for ubeskattede uttak fra forrige år		0		
8	= Differanse		520000		
9	Uttak til ekstrabeskatning (laveste av post 5 og 6d+7)		180000		
10	- Skattekostnad gjennom alminnelig inntekt (28 % av post 9)		50400		
11	- Skjermingsfradrag		7000		
12	- Akkumulert ubenyttet skjermingsfradrag fra tidligere år		0		
13	Grunnlag for ekstrabeskatning		122600	Skatt herav:	34328 28 %

Referansene inntatt i kolonne 3 postene 1 - 4 og 6a viser til postnummer i hhv næringsoppgave 1 (RF-1175) og skjemaet Avstemming av egenkapital (RF-1052).

Et mer komplett skatteberegningseksempel følger for øvrig som vedlegg 1.

4.3 Til disposisjon

Ved å ta utgangspunkt i skattemessig egenkapital pr 1/1 og justere denne for årets resultat, vil modellen langt på vei korrespondere med aksjelovens bestemmelse for hva som kan deles ut som utbytte. Etter vårt skjønn vil et slikt utgangspunkt faktisk medvirke til at modellen er mer i samsvar med aksjonærmodellen enn hva deltakermodellen kan sies å være.

Det å basere beskatningen på overskuddsbasert kapital, vil bidra til at den næringsdrivende først får uttaksbeskatning når foretakets økonomi tilsier at skattyteren er i posisjon til å betale skatt av sin virksomhet.

4.4 Innskudd og tilbakebetaling av innskudd

I modellen har vi inkludert eierens innskudd av kontanter og eiendeler i hva som er til disposisjon. Samtidig er det lagt opp til at innehaver selv avgjør om uttak skal behandles som tilbakebetaling. Denne løsningen ligger nærmest det som er lagt til grunn i deltakermodellen.

Det skal bemerkes at en slik løsning i likhet med deltakermodellen innebærer at det er risiko for at enkelte vil kunne spekulere i å opptjene pensjonspoeng på grunnlag av egne innskudd. En alternativ løsning i tilfeller med ubegrenset ansvar er å legge til grunn at innskudd skal tilbakebetales før uttak kan skje i opptjent kapital.

4.5 Arbeidsgodtgjørelse

Uttaksutvalget legger til grunn at det ved innføring av deltakermodellen fortsatt bør foreligge stor grad av frihet til å fastsette størrelse på eventuell særskilt arbeidsgodtgjørelse etter selskapsloven § 2-26 første ledd. Utvalget henviser samtidig til at tilpasningsspørsmål knyttet til arbeidsgodtgjørelse og lønn kontra ekstrabeskatning ved uttak må avklares nærmere før aksjonærmodellen og deltakermodellen trer i kraft 1. januar 2006. I modellen over legger vi til grunn at det samme bør være mulig for enkeltpersonsforetakene.

Det foreligger gode argumenter for å åpne for at uttak i hovedsak basert på opparbeidede overskudd, etter eget valg, gjerne med enkelte retningslinjer, kan behandles som arbeidsgodtgjørelse. Denne arbeidsgodtgjørelsen er i vår alternative modell forutsatt behandlet som personinntekt. Derimot skal arbeidsgodtgjørelsen ikke inngå i den alminnelige inntekten. Som følge av dette er det heller ikke lagt opp til at arbeidsgodtgjørelsen skal kostnadsføres i regnskapet, hvilket betyr at den ikke påvirker årsresultatet fra virksomheten. Arbeidsgodtgjørelsen inngår i stedet som en del av privatkontoen i foretaket. Denne behandlingen utgjør en forskjell i periodisering av inntekt, sett i forhold til hva som gjelder for deltakerlignede selskaper.

For de fleste enkeltpersonsforetak vil det utvilsomt være eierens egen innsats som i stor grad generer omsetningen og dermed eventuelle overskudd i virksomheten. Dertil hører at de fleste næringsdrivende har moderate inntekter. I og med at pensjongivende inntekt genererer pensjonsrettigheter, må det med gjeldende satsstruktur være grunnlag for å legge til grunn at de fleste vil foretrekke å anse sine uttak som pensjongivende inntekt. Dette må formodentlig også være i samfunnets interesse.

Når grensene for toppskatt trer inn og tak for opparbeiding av pensjonspoeng passerer, vil det med dagens skattesatser være gunstigst å velge ekstrabeskatning på det overskytende. Spørsmålet er om dette er problematisk for skattesystemet som sådan, satsstrukturen tatt i betraktning. Hertil hører at slik behandling av enkeltpersonsforetakene vil være svært lik realitetene i aksjeselskaper og

deltakerlignede selskaper med få eiere. Til dette er det å bemerke at det er større grunn til å likebehandle det næringsdrivende enkeltpersonsforetaket med dennes konkurrerende selskaper, enn å tilstrebe en likebehandling av enkeltpersonsforetak og lønnstakere.

Sett i relasjon til delingsmodellen vil et liberalt lovverk knyttet til arbeidsgodtgjørelse fremstå som en klar regelforenkling.

4.6 Ubeskattede uttak fra tidligere år

Som tidligere nevnt må det i forbindelse med modellen over holdes oversikt over uttak som ikke ekstrabeskattes. Et enkelt eksempel belyser dette:

I år 1 er både overskudd og skattemessig egenkapital 1/1 lik kr 0. Samme år tar innehaveren ut kr 100, dvs uten uttaksbeskatning. År 2 er overskuddet kr 250, hvorav kr 100 går til dekning av gjeld og kr 50 tas ut av virksomheten. I et slikt tilfelle må uttaket i år 1 komme til ekstrabeskatning i år 2.

Det må være tilstrekkelig å forholde seg til akkumulerte ubeskattede uttak, hvilket på en praktisk måte må kunne løses skjematisk.

4.7 Regnskaps- og revisjonsplikt

Samtlige enkeltpersonsforetak har bokføringsplikt etter bokføringsloven av 19.11.2004 nr 73 § 2.

Det følger av bokføringsloven § 4 at alle transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner skal bokføres på en fullstendig måte i regnskapssystemet. De bokførte opplysninger skal være resultat av faktisk inntrufne hendelser eller regnskapsmessige vurderinger og gjelde den bokføringspliktige virksomhet. Opplysningene skal dessuten være dokumentert på en måte som viser deres berettigelse.

Av lovens § 5 fremgår at det for hver periode med pliktig regnskapsrapportering, og ikke sjeldnere enn hver fjerde måned, skal det utarbeides spesifisering av uttak til eiere, deltakere og egen virksomhet. Slik spesifisering skal i henhold til bokføringsforskriften av 1.12.2004 nr 1558 § 3-1 nr 5 spesifisere alle uttak av eiendeler og tjenester pr eier, deltaker eller på egen virksomhet i ordnet rekkefølge til virkelig verdi med dokumentasjonsdato og dokumentasjonshenvisning.

I forskriftens § 5-8 fremgår at dokumentasjon av uttak skal følge ordinære dokumentasjonskrav etter § 5-1-1 så langt de passer. I tillegg skal dokumentasjonen inneholde virkelig verdi av eiendelen eller tjenesten.

Spesifikasjonen skal utarbeides innenfor de frister/perioder som er satt, enten ved at de skrives ut og oppbevares på papir eller holdes elektronisk i den oppstillingsformen og med de opplysninger som spesifikasjonen krever.

I næringsoppgave er det selvsagt mulig å vise uttak for året netto, dvs justert for eventuelle innskudd i året. Det er videre en fare for at enkelte vil skyte inn private

midler eller ta opp private lån som så skytes inn i virksomheten, med det formål å spare skatt på uttak. Dette er dog forhold som er vanskelig å gjennomføre uten at det samtidig er lett synlig i regnskapet med tilhørende underliggende dokumentasjon. Etter vårt skjønn er forholdet relativt enkelt kontrollerbart, og bør ikke være noe avgjørende argument mot en uttaksmodell for enkeltpersonsforetakene. I slike tilfeller hvor innehaver har tilgang på annen kapital, blir det snarere et spørsmål om i hvilken grad vedkommende har behov for uttak fra virksomheten.

Likeledes følger vi ikke uttaksutvalgets argumentasjon for at utdelingsbeskatning krever obligatorisk revisjonsplikt. Det finnes omgåelsesmuligheter, men i hvilken grad disse faktisk vil utnyttes og eventuelle effekter av disse er høyst usikre.

Vår påstand er at bokføringsregelverket er tilstrekkelig spesifisert på området, og at dette kombinert med gode ligningsskjemaer og skatteetatens ligningskontroll utgjør et godt nok rammeverk for at en uttaksmodell kan gjøres gjeldende. Noen utvidet revisjonsplikt vil ikke være formålstjenlig.

4.8 Opphør av næring

Ved realisasjon eller opphør av næring skal hver eiendel i foretaket vurderes separat med hensyn til skattemessig behandling. Vi ser for oss at det også i forbindelse med et slikt oppgjør er mulig å gjennomføre ekstrabeskatning basert på uttak.

5. Oppsummering

Som nevnt innledningsvis har det ikke vært noe mål for oss å utrede alle sider ved en uttaksmodell. Derimot ønsker vi å påpeke at en uttaksmodell er mulig også for enkeltpersonsforetakene.

Den modell vi har presentert er i vesentlig grad overensstemmende med aksjonærmodellen. Særlig knytter dette seg til at ekstrabeskatning betinger at det i foretaket finnes opparbeidet kapital, noe som også synes å være en forutsetning i mandatet som uttaksutvalget fikk. Hvorvidt man kan ta i bruk et tilsvarende utgangspunkt også innenfor deltakermodellen bør vurderes.

Vi tør hevde at den skisserte uttaksmodellen ikke er svært komplisert, men at den med hjelp av et godt skjemaverk er praktikabel. Sett i forhold til dagens delingsmodell er modellen å anse som en forenkling.

En annen fordel med en uttaksmodell er at langt flere næringsdrivende må forventes å se fordelene av å i større grad skille privatøkonomien fra virksomhetens økonomi. Dette omfatter eksempelvis enkle tiltak som å ha særskilt bankkonto for virksomheten og egen bankkonto for privatøkonomien. Videre er det ønskelig at flere næringsdrivende ser fordelene av å ta ut faste ukentlige eller månedlige privatuttak, noe en uttaksmodell inkl arbeidsgodtgjørelse kan bidra til å bygge opp om. Dette skaper ryddigere og mer effektiv bokføring, noe som i neste omgang er kostnadsbesparende.

En uttaksmodell innebærer større grad av innflytelse på likviditetssituasjonen, noe som bl a påvirker investeringsmuligheter og konkurransesituasjonen. Som nevnt har særlig det sistnevnte vært et hovedproblem med delingsmodellen.

For å motvirke illojale tilpasninger til en uttaksmodell er det formodentlig formålstjenlig med en hjemmel i skatteloven som nærmere regulerer hva som er å anse som næringsaktiva og hva som er omdisponeringer innenfor en skattyters økonomi. En høyst likvid virksomhet skal eksempelvis ikke behøve nye betydelige innskudd fra eier. Likeledes har ikke private eiendeler som f eks bolig, fritidseiendom, båt mv noe i regnskapet å gjøre.

Etter vårt skjønn har ikke uttaksutvalget utredet muligheten for å skattlegge personlig næringsdrivende med enkeltpersonsforetak med hjelp av en uttaksmetode godt nok. For å se konsekvensene av en slik metode, er det i utgangspunktet nødvendig – i det minste klart fordelaktig – å ha minst ett konkret forslag å arbeide ut fra. På grunnlag av det ovennevnte vil vi anbefale at en uttaksmodell for enkeltpersonsforetak videreutredes.

Inntil en uttaksmodell er tilfredsstillende utredet, bør delingsmodellen videreføres for enkeltpersonsforetak. Dette gjelder både betingelsene for deling, beregningsmetoden og personinntektstakene.

Avslutningsvis vil vi minne om at innehavere av enkeltpersonsforetak i mange sammenhenger behandles mindre gunstig enn andre skattytergrupper. Særlig gjelder dette i forhold til lønsmottakere. Når vi nå står overfor en reform som for mange innebærer en skatteøkning, vil dette bidra til å forsterke inntrykket av en uheldig forskjellsbehandling. Det forhold som uttaksutvalget nevner i kapittel 13.7 om minstefradrag er i denne sammenheng viktig. Eksempelvis utgjorde maksimalt minstefradrag i 1988 kr 5.600, mens det i 2005 utgjør kr 57.400. Inflasjonsjustert skulle verdien av minstefradraget fra 1988 i 2005 utgjort kr 8.500.

Differansen mellom inflasjonsjustert minstefradrag og det faktiske minstefradraget må i første rekke forklares med ønske om demping av skattetrykket. Dette har de næringsdrivende ikke fått nytte godt av. Etter vårt skjønn kan denne forskjellsbehandlingen imøtekommes ved å innføre en form for minstefradrag også for de næringsdrivende.

Eventuelle spørsmål kan rettes til fagsjef skatt Knut Høylye på tlf 23 35 69 08, evt på e-post til kh@narf.no.

Med vennlig hilsen

Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening

Sandra Riise
administrerende direktør

Henrik Østbye (sign.)
leder fagutvalget